

Ψ

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ
СВІДОМОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У
ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ**

**DEVELOPMENT OF NATIONAL AWARENESS
AND NATIONAL IDENTITY IN TIME OF WAR
AND POST-WAR PERIOD**

Рівне

29-30 листопада 2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У
ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ:**

збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції

**DEVELOPMENT OF NATIONAL AWARENESS AND NATIONAL
IDENTITY IN TIME OF WAR AND POST-WAR PERIOD:**

collection of papers presented
at the International Scientific and Practical Conference

(29-30 листопада 2023 р, м. Рівне)

УДК 159.9+ 316.6

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у воєнний та повоєнний періоди : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (29-30 листопада 2023 р м. Рівне). Упоряд. Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова. Рівне , 2023. 176 с .

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного
гуманітарного університету

(протокол № 12 від 5.12.2023 р.)

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

*Левко Олександр,
здобувач ступеня PhD
кафедри вікової та педагогічної психології
Рівненського державного гуманітарного університету
<https://orcid.org/0009-0004-3672-0381>*

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Трансформації суспільного життя, упровадження людиноцентричної парадигми побудови освіти в нашій державі на всіх рівнях її здійснення детермінували суттєві процеси модернізації вищої медичної освіти. Саме тому сьогодні спостерігаються досить помітні позитивні зміни у професійній підготовці майбутніх стоматологів, що за своїми змістовими показниками стала невід'ємною складовою трансформації системи охорони здоров'я у цілому. Такі процеси насамперед спрямовані на підвищення якості медичної освіти і якості освітньої діяльності закладів вищої медичної освіти, у тому числі забезпечують зростання конкурентоспроможності фахівців цього профілю.

Сьогодні не викликає сумніву твердження переважної більшості учених, котрі акцентують увагу на тому, що в сучасних умовах стоматолог обов'язково має бути психологом, вміти вивчати і розуміти характер хворого, особливості його мислення, а відтак і поведінки та ставлень як до свого здоров'я, так і до професійних якостей лікаря.

Результати теоретичного аналізу змісту і структури професійної підготовки майбутніх стоматологів дали нам змогу виокремити й схарактеризувати низку умов, за яких формування їхньої психологічної готовності до професійної діяльності буде здійснюватися найбільш ефективно. Насамперед, зміст професійної підготовки майбутнього стоматолога має відповідати сучасними як європейським, так і світовим вимогам ринку праці; має бути налагоджена тісна співпраця всіх суб'єктів освітнього процесу в закладі вищої медичної освіти, як-от: здобувачів освіти, викладачів закладу та потенційних роботодавців (мова йде про упровадження в системі вищої медичної освіти форм дуальної освіти). Засвоєння здобувачами освіти нових професійних знань, відповідних умінь і навичок їх застосування у власній практичній діяльності; засвоєння соціального і комунікативного досвіду має носити системний характер, що відповідає сучасним парадигмам вищої освіти.

У такому контексті, враховуючи загальнонаукову методологію і теоретичні засади щодо забезпечення формування психологічної готовності майбутнього стоматолога до професійної діяльності у закладі вищої медичної освіти як відкритої і динамічної організації освіти, важливим є застосування особистісно орієнтованого, особистісно діяльнісного, компетентісного та системного підходів до її побудови. Перевагою застосування цих підходів у системі професійної підготовки майбутніх стоматологів, спрямованої на ефективне формування їхньої психологічної готовності до професійної діяльності, є можливість налагодження ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії і співпраці усіх учасників освітнього процесу. У цьому контексті нами структуровано й уточнено сутність нових ціннісно-змістових елементів змісту професійної підготовки майбутніх стоматологів у процесі впровадження інноваційних змін і нових елементів такої взаємодії.

Відтак, можемо зробити висновок, що адаптивність системи професійної підготовки майбутнього стоматолога до сучасних реалій ринку праці, соціальних вимог, викликів і загроз, що характерні для сучасного українського суспільства, може бути досягнута лише за умови її орієнтування на студентоцентричну парадигму вищої медичної освіти, на ефективний розвиток і саморозвиток здобувачів освіти та їхню готовність до нових змін у майбутній власній професійній діяльності.

На підставі аналізу зазначеного вище та сучасної практики діяльності закладів вищої медичної освіти нами з'ясовано сутнісні ознаки та характеристики організаційно-педагогічних умов, що забезпечать ефективність психологічної підготовки майбутнього стоматолога у цих закладах. Отже, такими організаційно-педагогічними умовами є: налагодження конкретно визначеної і вибудованої співпраці кожного зі здобувачів вищої медичної освіти за фахом «Стоматологія» з майбутніми потенційними роботодавцями; побудова освітнього процесу на конструюванні й упровадженні реальної суб'єкт-суб'єктної взаємодії і співпраці усіх його учасників, метою яких є ефективне формування психологічної готовності майбутніх стоматологів до професійної діяльності (основою і наслідком такого процесу має стати ефективне формування їхніх професійних компетентностей); підвищення якості професійної підготовки майбутніх стоматологів за рахунок упровадження сучасних освітніх інноваційних технологій та ІКТ, що в сукупності забезпечує ефективне формування їхньої готовності до майбутньої професійної діяльності.

Відтак, процес формування цього феномену є цілісним й багатоаспектним особистісним утворенням, що забезпечує високий рівень професійної діяльності й охоплює професійно-психологічні погляди і переконання, професійну спрямованість психічних процесів, професійні знання, уміння долати труднощі, оцінювати наслідки своєї праці, професійно розвиватися і самоудосконалюватися. Крім цього, ми дійшли висновку, що психологічна готовність майбутнього стоматолога до професійної діяльності включає в себе засвоєні ним професійні знання, уміння і навички, а також сформовані певні особистісні риси, що забезпечують успішний професійний саморозвиток.

Такими чином, готовність майбутнього стоматолога до професійної діяльності розглядається нами як результат професійно-педагогічної підготовки, так і умовою успішної майбутньої професійної діяльності. Отже, основними характеристиками такої готовності можна визначити такі: динамічність, стійкість, цілісність свідомості і діяльності майбутнього стоматолога; система професійних знань, умінь і навичок; позитивне ставлення та стійкий інтерес до обраної професії; розуміння професійних цінностей, морально-етичних норм та професійна відповідальність; сформованість комунікативних умінь і навичок та професійної культури.

*Литвиненко Світлана Анатоліївна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри практичної психології і психотерапії
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-7736-2152>.*

*Ямницький Вадим Маркович
доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри практичної психології і психотерапії
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-1741-1303>*

ЕТАПИ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ДОПОМАГАЮЧИХ ПРАКТИКІВ У СИСТЕМІ НЕФОРМАЛЬНОЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД СИМВОЛДРАМИ

Соціальна значущість праці практичного психолога, розширення сфер його діяльності та масштабу професійних завдань у сучасних надскладних умовах становлення нашої

Derpoliuk Elena Features of psychological correctional work with women using meditation tools in a remote setting.....	45
Доній Вікторія Сергіївна Прояви національної ідентичності українців у сучасному культурному просторі	48
Зубкевич Юлія Володимирівна, Широких Анастасія Олегівна Військова агресія як каталізатор національної свідомості українського суспільства	51
Ільчук Сергій Соціальна ексклюзія як виклик повоєнної України	52
Іщенко О.В. Соціально-психологічні особливості психологічного клімату в організації у кризовий період.....	55
Кікінежді Оксана Михайлівна, Василькевич Ярослава Зіновіївна Розвиток національної ідентичності сучасної молоді: егалітарний вимір	57
Кожем'яка Юлія Миколаївна, Чередниченко Тетяна Володимирівна Військова агресія як каталізатор національної свідомості українського	60
Компанієць Ольга Самооцінка старшокласника як передумова виникнення конфліктної взаємодії з ровесниками.....	62
Краля Катерина Миколаївна Джерела самоефективності особистості.....	65
Красовська Інна Василівна, Парфанович Іванна Іванівна Вплив командних активностей на продуктивність діяльності організації.....	67
Кулакова Лариса Миколаївна Збереження репресованими українцями етнічної ідентичності в умовах заслання.....	70
Кулаков Руслан Станіславович Національна самосвідомість особистості: теоретичні аспекти формування.....	73
Кулеша Наталія Петрівна Психологічні особливості психічного здоров'я внутрішньо переміщених осіб під час війни.....	75
Кутішевська Дарина Психологічні особливості самореалізації жінок зрілого віку....	78
Лазаренко Інеса Станіславівна, Рибак Тетяна Миколаївна Актуальність надання первинної психологічної допомоги викладачам та студентам у надзвичайних ситуаціях.....	80
Левко Олександр Олегович Формування психологічної готовності майбутніх стоматологів до професійної діяльності в умовах сьогодення	83
Литвиненко Світлана Анатоліївна, Ямницький Вадим Маркович Етапи професійно-особистісного розвитку сучасних допомагаючи практиків у системі неформальної післядипломної освіти: досвід символдрами.....	85

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у поствоєнний період

Луцик Галина Олександрівна Розвиток соціальної відповідальності майбутніх психологів під час формування готовності до професійної діяльності у воєнний період.....	87
Луцюк Тетяна Іванівна Екзистенційна криза в умовах війни : причини та наслідки..	89
Мельничук Ірина Психологічний розвиток і корекція резильєнтності особистості у воєнний період.....	92
Мешко Олександр Іванович, Павловський Тарас Анатолійович Особливості розвитку професійної стресостійкості працівників сфери надання послуг	94
Момот Марина Анатоліївна Вплив психотравмуючих ситуацій на людей похилого віку.....	97
Ніколайчук Галина Іванівна, Демчук Олена Олександрівна Формування української ідентичності в умовах сучасних викликів.....	100
Опанасюк Ірина Василівна Роль кольору в осмисленні підлітками власного емоційного контексту та його змін під впливом психотравмуючих обставин.....	103
Охріменко Наталія Павлівна Рівні патріотичної вихованості дітей 6-7 років засобами художнього краєзнавства.....	105
Павелків Віталій Романович Психологічні особливості розвитку національної свідомості та ідентичності студентської молоді у воєнний період.....	108
Паламарчук Володимир Богданович Психологічні детермінанти формування професійного мислення у майбутніх маркетологов.....	111
Паламарчук Владислав Володимирович Розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців сфери бізнесу.....	114
Панащук Ігор Миколайович Відповідальність як професійно-особистісна якість майбутнього педагога.....	116
Панченко Оксана Петрівна Рівні патріотичної вихованості дітей 6-7 років засобами художнього краєзнавства.....	118
Панченко Оксана Петрівна Загальнотеоретичний аспект діяльності бізнес-психологів в умовах воєнного стану	121
Полякова Світлана Василівна, Розумний Сергій Михайлович Екстралінгвістичні засоби розкритті психологічного стану людини в умовах сучасної війни.....	123
Радул Ірина Геннадіївна Військовий стрес у дітей.....	126
Радул Сергій Григорович Effect of job related and personal stressors on the pilots.....	128

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у поствоєнний період

Рейко Анастасія Василівна, Орап Марина Олегівна Емоційний інтелект менеджера: ключова компетентність для росту конкурентоспроможності бізнесу у воєнний час.....	131
Савелюк Наталія Михайлівна Асоціативний експеримент у дослідженні семантичних полів вербального стимулу «Україна»	135
Созонюк Ольга Степанівна Психологічний стан і національна ідентичність дітей внутрішньо переміщених осіб: сучасні виклики	137
Сидоркевич Дмитро Йосипович Психологічні умови формування професійної компетентності майбутніх фізичних реабілітологів до фахової діяльності у воєнний та повоєнний періоди.....	140
Халік Олена Олександрівна Розвиток самоосвітньої професійної компетентності випускників педагогічного ЗВО як умова ефективності відбудовчих процесів у воєнний та повоєнний періоди.....	142
Хаустова Тетяна Миколаївна Соціально-психологічні особливості життєстійкості внутрішньо-переміщених осіб.....	145
Чмут Яна, Широких Анастасія Олегівна Роль засобів масової інформації у формуванні масової свідомості громадян	147
Шевчук Анна Іванівна, Широких Анастасія Олегівна Особливості вияву підвищеної тривожності у підлітків.....	151
Шумик Любов Ростиславівна Детермінанти формування національної самосвідомості.....	153
Щирук Ірина Анатоліївна Психологічні особливості терапії осіб постраждалих на ПТСР: аксіом-особистісний підхід	157
Юрчук Олексій Іванович Основні принципи розвитку національної свідомості у дошкільному віці.....	159
Юрчук Олена Сергіївна Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в умовах війни.....	161
Янкавс Юрій Андрісович Психологічні умови формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту у процесі професійної підготовки	163
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	166